

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De S. Sabino Episcopo Et Confessore Catanae in Sicilia Sylloge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

A

D

DE S. SABINO

EPISCOPO ET CONFESSORE

CATANAE IN SICILIA

SYLLOGE.

M. S.

SÆCULO VIII
ULTRA MEDI-
UM FERR PER
DECENNIIUM
PROFECTO.
S. Sabinus
Catanensis
Episcopus lati-
nis

Catana, cujus præsul S. Sabinus exiliti, urbs clarissima, inquit de Grossis in sua Catana Sacra (a), ad eam Trinacriæ plagam, quæ Jonio mari abluitur, inter Meridiem et Orientem prospectans, ad radices montis Atnæ, cui subest, extenditur. Pluraque ibidem, quæ ad hujus civitatis splendorem faciunt, ut apud ipsum videre est, adducit. Aliquot jam illius sanctos præsules in Opus nostrum Majores nostri intulerunt, ac imprimis Leonem S. Sabini successorem, cujus ad diem xx Februarii Acta Bollandus Commentario prævio (b); uti et Sancti nostri forte decessorem Jacobum, cujus Papebrochius res gestas ad diem xxi Martii (c) illustraverunt: medius hos inter S. Sabinus secundum omnes, quotquot inspevi, Catalogos diocesim Catanensem antistes rexit, græcis æque ac latinis Fastis sacris insertus; illius quidem res gestas, aut potius præcipuas earum partes, una cum Octavio Cajetano, ut infra videbimus, nos latere, dolemus, ast cultum ecclesiasticum, ut modo ostensum eo, is habet certissimum; ac primo meminit illius crebro Cajetanus de Sanctis Siculis scriptor percelebris, inque Ideæ Operis Indice chronico (d) Sanctum hunc anno 760 sub Constantino Copronymo asserit floruisse, cui concordat in Martyrologio Siculo, hæc habens: xv Oct. Catanæ S. Sabini episcopi et Confessoris imp. Constantino Copronymo. Similia habet Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum, qui in Martyrologio Romano non sunt, his verbis: Catanæ in Sicilia S. Sabini episcopi ejusdem civitatis.

æque ac
græcis

C 2 Ast pluribus eum Fasti græci celebrant: Cardinalis enim Sirletus Sanctum hunc in Menologio suo annuntiat his verbis: Eodem die nempe xv Octobris, commemoratio Sancti patris nostri Sabini episcopi, qui virtutem appetens, vigiliis, jejunii et reliquis laboribus ita profecit, ut miracula etiam faceret, multosque ad virtutis studium et mundi hujus contemptum excitaret, cumque ita vixisset, in pace quiescens spiritum Domino et Salvatori nostro commendavit. Similia habent majora Græcorum Menæa, uti et Maximus Marguinius Cytherorum episcopus; verum discrepat ab his, proficiusque eum celebrat Menologium Græcorum jussu Basilii imperatoris editum, quod proin Græce ac Latine hic sistimus, infra ejusdem ab aliis discrepantias expensuri, ita ergo habet:

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Σαβίνου
τοῦ Ἐπισκόπου.

Ο' Μακάριος Σαβίνος, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ

(a) p. 4.—(b) p. 222.—(c) p. 557.—(d) p. 75.

ἀρετῆν, καὶ κατάστασιν ἐγένετο πρότερον Ἐπίσκοπος. Εἶτα τοὺς θορύβους τοῦ κόσμου καταλιπὼν, διὰ τὸ τῆς ἡσυχίας καλοῦ, ἐμάκρυνε φυγαδεύων ἐν ταῖς ἐρήμοις· καὶ τοσοῦτον ἠγωνίσαστο πρὸς ἀρετὴν, νηστείας, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ ἀσκήσεων ἑαυτὸν ἐπιδοῦς, ὡς καὶ θαυμάτων ἀξιοθῆναι πολλῶν· νόσους ἀπελάυνεν, λεπροὺς καθαρίζεν, δαίμονας διώκειν, καὶ προλέγειν τὰ μέλλοντα. Πολλοὺς δὲ ὠφελήσας, καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐπιδοῦνα ποιήσας, διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ· καὶ γὰρ πολλοὶ προσήρχοντο αὐτῷ χάριν ὠφελείας· καὶ πείσας ἀφείναι καὶ γυνεῖς, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ οὐκίας, καὶ τῷ μοναχικῷ βίῳ προσελθεῖν, καὶ Χριστῷ δουλεύειν, καὶ θεραπεύειν αὐτὸν διὰ καθάρσεως, καὶ τῆς τῶν ἐντολῶν ἐργασίας, ἐν εἰρηνῇ ἐτελειώθη. Τὸ μὲν ἱερὸν πνεῦμα αὐτοῦ παραδοῦς τῷ Κυρίῳ, τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ λείψανον τῇ συγγενεῖ γῆ, ἔτι καὶ νῦν βρῶσιν ἰάματα.

3 Quæ Latine versa, ibidem exhibentur in hunc modum: Eodem die commemoratio Sancti patris nostri Sabini episcopi. Beatus Sabinus propter eximias virtutes et honestissimos mores primum quidem episcopus ordinatus fuit. Sed postea cum secularis tumultus, quietis studio, fastidiret, in eremum procul ab omni hominum consuetudine profectus, ea contentione comparandis virtutibus incubuit, seipsum jejunii, vigiliis, et exercitacionibus dando, ut meruerit multa miracula edere, morbos depellere, leprosos mundare, demones fugare, et futura prænunciare. Cum autem multis profuisset, et ad se accedentes doctrina sua ad virtutes eo provexisset, ut relictis parentibus, fratribus, et domo, vitam monasticam professi, Christo servirent, eique in puritate et mandatorum custodia famularentur, in pace decessit. Sacrum quidem spiritum Domino, pretiosas autem Reliquias suas cognatæ terræ commendans: quæ usque in præsentem diem curationes emittunt. Ita citatum Menologium, quod et S. Sabini iconem, venerandum nempe senem episcopalis ornatum indumentis, ac sinistra tenentem librum, exhibet. Ast quod maxime cultum ecclesiasticum Sancto huic rite exhiberi, idque per universam Catanensem diocesim, ut Innocentius Maximus ejusdem civitatis episcopus in decreto Ordini divini officii recitandi, Missasque celebrandi, præfisco, districtè anno 1627 injunxit, sequentis anni evincit rubrica, quam idem Ordo xv Octobris, festa S. Sabini luce ritu Duplicis celebranda, præscribit: en a primis vespers ea, quæ ad Sanctum nostrum spectant integre: Vesp. de S. Sabino episcopo Catan. Conf. dupl. Oratio. Da quæsumus. Die xv S. Sabini episcopi Conf. dupl. Lectiones, quæ habentur primo loco in Comm. conf. pont. Missa. Statuit. Vesp. de S. Sabino episcopo Conf.

Fastis sacris insertus, Catanæ ac hujus in diocesi cultu ecclesiastico gaudet:

4 Stabilito

AUCTORE
M. S.
paucis tamen
præclari hu-
jus.

4 *Stabilitio Sancti præsulis hujus cultu ecclesia-
stico, ea modo, quæ solers Octavii Cajetani inda-
gatio e tenebris eruit, videamus: sequentia is in
Opere de Sanctis Siculis tom. II (a) tradit: De
Sancto Sabino episcopo Catanensi et Confess. Ad
marginem notat annum emortualem 690, ac ab
sui Operis Idea, uti et Martyrologio Siculo, in
quibus 760 annotarat, de quo infra, dissentit.
Sabinus Catanæ urbis fuit episcopus; ejus Sanctis-
simi viri gestæ res interiere, sed interiere nomen
minime patiar; testimoniis de sanctitate ejus allatis,
quæ tempora reliquere: a scriptore Vitæ B. Leonis
hoc exornatur elogio: " Sabinus vir meritis conspi-
" cuus, fide, vita, moribus Deo dignus antistes,
" quem non universi modo, qui ex ejus diœcesi
" erant, verum etiam Siculi omnes præ sanctitate
" venerabantur, expleto cursu migravit e vita, pos-
" sessurus in cælo vitam cum Christo æternam. "
Vitam hanc, unde peritiam ea desumpta est, typis
et ipse Cajetanus vulgavit, extatque apud ipsum
tom. cit. (b). Judicium porro, quod de biographo
hoc ejusque lucubratione laudatus Cajetanus fert,
hujusmodi est: Sane hæc vita, inquit in Animad-
versionibus in vitam et gesta S. Leonis l. c., ab
antiquo scriptore, bono illo quidem, quamquam
verboso floridoque, ut ferebant tempora, ex græco
desumpta est. Sed auctiorem reddidit, ut ipsemet
testatur prologo ad vitam, ex quo latinum hunc
scriptorem sive interpretem, monachum extitisse
satis constat. Etatem vero ejusdem ibidem desi-
gnat his verbis: Ex eo (nempe ex diversis, quas
enumerat, linguis) scriptoris hujus tempora cognos-
cas, quem post ejectos e Sicilia Saracenos a principi-
bus Normannis vixisse crediderim. Quod anno 1075
contigisse de Grossis (c), uti et Pirrus (d) scripto
mandarunt.*

præsulis ges-
ta nostram

5 *Pergit porro in eo quod de S. Sabino concin-
navit, elogio in hunc modum Cajetanus: Hæc
habet is scriptor de S. Sabino: Claruisse spiritu
prophético testis est jam biographus græcus in Leone,
de quo moriens Sabinus oracula, quæ jambis item
transferimus, hæc edidit.*

Id cum videret Catanæ Antistes integer
Sabinus, hæc haud mendax vates edidit:
Simul ac, inquit, naturæ nos cesserimus,
Nostras subibit optimus pastor vices
Leo, sancteque suos sibi pascet greges.
Salubre ingens ad pabulum felix pecus.
Fulgebit idem signis et miraculis,
C Ut efferatur superum Regi gloria.
Ponetque templum Lucæ invictissimæ.
Hæc cum dixisset, post paulo emoritur senex:
Cunctipotenti Deo commendans spiritum,
Beatas ad piorum sedes evolat.

Porro anonymi hujus poetæ et quidem certe Cata-
nensis lucubrationem dilaudans in cit. Animad.
Cajetanus, hæc habet (e): Scriptor stylo et antiqui-
tate probatur. Vixit enim ante annum Christi mccc.
Carmen Græcum P. Augustinus Floritus e nostra
(nempe Jesu) societate latinum fecit.

ad notitiam

6 *Concludit deinde Cajetanus: Ad hæc, inquit,
Breviarium Gallicanum in sancto Leone: " Sabinus,
ait, vir Sanctus Catanæ episcopus ad Dominum
migravit. " Cætera ignoramus. Causas repetere
acerbissimum est. Verum quale illud Breviarium
sit, haud assequor modo, causa autem, cur præ-
clara illa antiquitatis Siculorum monumenta per-
rierint, dirissima illa fuit Siciliæ (Saracenis
inibi dominantibus, ac obvia quæque ferro flam-
maque vastantibus) a plerisque historiographis
celebrata servitus, quos, qui eam cognoscere de-*

(a) p. 5. — (b) p. 9. — (c) Catan. Decachord. Chord. X, col. 289.
Edit. Burman, t. X, vol. X. — (d) Sicil. Sacr., lib. III, col. 487.

siderat, si lubet, adeat; nos interea ea, quæ ad
Sanctum nostrum spectant, prosequemur; ast
paucis, cum fontem, unde sua plerique hauriant,
viderimus, eadem proponemus: meminit illius
primo Siciliæ Sacræ (f) Rochus Pirrus, eumque
magna sanctitatis fama præsulatu perfunctum,
imperatore Constantino Copronymo asserit: ve-
rum prolixius multo de eo Catanæ Sacræ § XII
(g) de Grossis agit, eumque S. Jacobo martyri
anno 760 aut sequente successisse annotat: quis
vero S. Sabinus virtutibus inclauerit ibidem edi-
cit, ita in hanc rem habens: Episcopales ut capes-
sivit infulas, prædecessoris sui terens vestigia,
Christi Domini fidem, sacrarum denique imaginum,
quæ tunc maxime impugnabantur, venerationem,
Christiana dicendi libertate, sed vita in primis incul-
pabili, summopere studuit propagare. His subnectit
eam, quam modo vidimus, prophetiam, pergitque:
Hæc præfatus animam Domino reddidit xv Octobris
anno 778. Hisce consona habet Carreræ Pantheon
Siculum, quod, si placet, consule.

7 *Ea fere sunt, quæ de illustri hoc Episcopo
auctores scripto mandarunt; refert quidem e Vita
S. Marciani ad diem xv Octobris in Annotationi-
bus et illustrationibus MSS. Raderus, a quodam
Sabino dæmonem e filia quadam expulsum, verum
ipsemet, quis Sabinus ille fuerit, ignorat; relata
enim severa Sabini hujus vivendi ratione, dæ-
monisque expulsionem (adi loc. cit. et Theodoretum
in Historia Sanctorum patrum, Parisiis apud
Guilielmum Chaudiere anno 1570 typis vulgata
(h), hæc subjungit: Hic, quia nulla fit mentio epis-
copi, fortasse fuerit alius, aut a Theodoro non
fuerit cognitus pro episcopo, incertum. Imo Sabi-
num hunc, alium plane a Catanensi præsule Sa-
bino extitisse, plura innuunt: Theodoretus enim
ipse, cui annus 458, teste in Diction. Histor.
Felleri, in terris extremus fuit, Sabini nostri
res gestas, utpote per sæcula junioris, recensere
haud valuit, nec Catanensis præsul S. Marcianum
in Syria commorantem, ac sæculo quarto viven-
tem, adire, et quidem crebro, ut innuitur, potuit:
en enim narratæ rei exordium, hisce conceptum
verbis: Fuit quidam, qui ad eum (nempe Marcia-
num) ventitabat, eum autem appellabat Sabinum,
qui corpus consumpsit laboribus innumerabili-
bus, etc.*

8 *Reliquum modo est, ut quondam diæcesim
Catanensem S. Sabinus moderari sit exorsus, dis-
piciamus: id vero tam facili confici haut poterit
negotio, cum celebres inter auctores Siculos ea de
re non conveniat; Cajetanus enim eundem sæ-
culo VII, alii vero et communius sæculo VIII flo-
ruisse tradunt: notat namque in hanc rem, ac
elogio de S. Sabino a se concinnato, annum 690
apponit, ac pro emortuali habet Cajetanus, dum
econtrario Sancti nostri in episcopatu primordia
anno demum 760 Rochus Pirrus et de Grossis col-
locarunt, quibus et ipsemet Cajetanus in Idea
Operis haud multum primitus abuserat, nec
quid, sententiam ut mutaret, eundem impulerit,
perspicio; cum unde id utcumque erui possit, ne
verbum quidem expresserit, imo vero trium sibi
invicem in omnibus Catanensium præsulum Cata-
logis succedentium episcoporum inepte perquam
chronologiam citatus Cajetanus in Opere disponit;
en hanc ex ipso compendiose desumptam: S. Ja-
cobum martyrem ordine, uti Pirrus numerat,
decimum Catanensem episcopum inter mortales
tom. II (i) esse desiisse anno 772, ad marginem anno-
tat; hunc excepti S. Sabinus, cui tom. cit. (h) annum
690 extremum facit, Sancti veronostri successorem*

Edit. Burman, t. X, vol. II. — (e) p. 11. — (f) Catan. Ecl. notit.
col. 483. — (g) p. 23. — (h) p. 287. — (i) col. 485. p. 52. — (k) p. 5.
S. Leonem

A S. Leonem in vivis agere desiisse. eodem tomo (a) anno 725 ad marginem habet.

episcopus
creatus sit

9 Unius porro S. Leonis, cur ita ætatem disposuerit, ast nudis, ut ipsemet fatetur, conjecturis innixus, Cajetanus rationem dedit: adit enim S. Leo, ut apud Cajetanum in ejusdem Elogio ac utraque Vita videre est, imperatores Leonem et Constantinum, quod animadvertens, pluribus, quinam ii Leo et Constantinus sint, in Animad. ad Vitam primam num. 12 idem Cajetanus disceptat, eosque Leonem Isaurum ac filium Constantinum Copronymum, ob quasdam præsertim ethnice superstitionis reliquias (quas tamen imperantibus Leone IV et Constantino Porphyrogenneta perdurare potuisse admittit) fuisse arbitratur; verum refragatur ei in Commentario ad Vitam S. Leonis prævio die xx Februarii Bollandus, S. Leonem imperatores proxime antedictos, ut latius infra visuri sumus, adisse contendens: cumque S. Jacobi, si hujus nominis eo tempore Catanensis, ut Papebrochius ad diem xxi Martii Jacobo juniore episcopo sacram loquitur, unquam extiterit, procul dubio perperam tempora Cajetanus disponat, idemque, ut modo dicemus, S. Sabini annum emortualem infeliciter signet, ac

B

alibi conjecturis indulgeat, num tutioribus monumentis utcumque horum præsulum ætatem stabilire valeamus, paucis modo inquirendum. 10 Quod ut conficiam, facem mihi præferunt duorum Catanensium præsulum indubitate epochæ: prioris quidem Juliani, ordine, secundum Rocchi Pirri Catalogum, ix Catanensis episcopi: is enim epistolæ œcumenicæ Synodi sextæ Constantinopolitanæ, seu, si mavis, Romanæ eodem anno sub Agathone Pontifice Maximo celebratæ, ac Actis Concilii Constantinopolitani insertæ, ejusdem Agathonis, ac Romanæ synodi centum viginti quinque episcoporum (verba sunt tituli apud Labbeum (b) quæ fuit velut instructio legatorum, qui missi sunt ad Synodum sextam celebrandam, subscripti in hunc modum: Julianus exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Catanensis provincie Siciliæ, in hanc suggestionem, quam pro apostolica nostra fide unanimiter construximus, similiter subscripsi. Igitur diocesim Catanensem anno 680, quo Synodus Constantinopolitana, ut extra controversiam est, habita fuit, moderabatur præsul Julianus; hunc porro apud laudatum Pirrum excepit Jacobus, cui Sanctus noster successit, quem deinde S. Leo, Leonemque Theodorus secutus est præsul, ordine decimus tertius, de cuius demum ætate, cum Concilio Nicæno II interfuerit, similiter constat. Celebratum vero fuit Nicænum secundum ac Generale Concilium VII, uti inter chronographos convenit, anno 787, cui aliquoties Theodorus Catanensis episcopus, ut apud Labbeum (c), est videre, subscriptus legitur.

licet attentis
decessorum
successorum-
que

11 Liqueat hinc S. Leonis (quem S. Cyrilli Rhegiensis episcopi archidiaconum fuisse ejusdem Leonis Vitæ tradunt) chronologiam perperam a Cajetano esse dispositam: si enim S. Leo anno 725, uti contendit, imperatores Leonem et Constantinum (vide ejusdem Animad. num. 5, uti et num. 12) adierit, obieritque, cum ipsum inter et Theodorum medius haud sederit Catanæ episcopus, nec sedes vacarit, Theodorus jam tum cum Synodo Nicæna adesset, sexaginta duobus annis, ut numerum ineuntem patebit, episcopus extitisse debuit, imo dato S. Leonem præsulum ad Leonis Isauri annum postremum, qui secundum Pagium, ac Benedictinos in Arte temporum notas examinandi nuper vulgata, 741 fuit, pervenisse, certe Theodori præsulatus diuturnitas protrahi nimis videtur, cum testibus Pirro ac de Grossis

(a) p. 8. — (b) t. VI. Conc., col. 677. — (c) T. VII. Conc., col. 527

sæculo nono inchoante, etiamnum inter mortales ageret Theodorus antistes. Ast quod ulterius S. Leonem (imperii clavum Leone Isauri ac Constantino Copronymo tenentibus) Constantinopolim haud adisse usque imperantibus obisse, probat, venerationis benevolentiaque signa sunt, Sancto huic ipsis ab imperatoribus exhibita: en enim huc facientia ad diem xx Februarii, Menæorum, prout ea tom. cit. (d) Cajetanus exhibet, verba: Quod sane Miraculum (de Theodoro mago, quocum, sacra stola ad collum ejus ligata, S. Leo fornacem fuerat ingressus, ac, combusto mago, illæsus plane egressus) cum ad ultimos usque fines pervenisset, inaudissentque imperatores Leo et Constantinus, accersiri virum Sanctum ad se jubent, pedesque ipsius prehementes, obtestati sunt, pro ipsis ut precaretur. Eumque, ut subditur, perhonorifice a se dimiserunt.

AVCIORS
M. S.

D

12 Quis porro benevolentiam talem a perfrictæ frontis hæreticis, ac præclarissimos quosvis Christi gregis pastores implacabili odio persecuentibus expectet? Ast reponit ad interrogata hæc his verbis in cit. Animad. Cajetanus: Certe quidem, inquit, non ignoro, Leonem Isauricum iconoclasten multos pro cultu Sanctorum imaginum martyrio coronasse, sed D. Leonem ingentium miraculorum effectorem revereri, timore perterritus potuit, quemadmodum suppliciiis vexare abstinuit Joannem episcopum Polyboti. Ast, utcumque de Joanne episcopo (quod ad diem iv vel v Decembris, quibus sacris Fastis inscriptus legitur, examinari poterit quemque ad priorem diem Isauri impietatem redarguisse, apud Raderum Menæa asserunt) se res habeat, latum discrimen est inter nudam a suppliciis cessationem, et ea, quæ hic imperatores Leo et Constantinus exhibuisse leguntur S. Leoni antistiti reverentiæ signa. Hinc datæ responsioni minus fidens Cajetanus, hanc, cui me facile, ni alia, ac præ reliquis Theodori præsulatus diuturnitas, obstarent, consentientem haberet, superaddit, nempe Leonem Isauricum septimo (imo teste Pagio ad annum 726, § x) post initum imperium anno, in hæresim lapsus. Et exinde ea, quæ de S. Leone Menæa habent, antequam Isaurus palam hæresim profiteretur, orthodoxosque vexaret, contingere potuisse, animadvertit Cajetanus.

S. Leonis

E

13 Quod vero ad S. Cyrillum Rhegiensem præsulum, quem Ughellus Italiæ Sac. tom. IX (e) anno 586 obisse scribit, modo spectat, hujus archidiaconus si S. Leo, ut ejusdem Vitæ habent, fuerit, serius procul dubio is, etiamsi Cajetani arrideret tempus numerandi ratio, ut et ipse advertit, vixisse debuit, cum fere per sesquiesciculum, dato quod ad annum 725 dumtaxat pervenerit, S. Leo S. Cyrillo equidem vixisset posterius, quod, quam a veritate sit alienum, quicvis facile perspicit. Quo ergo anno S. Leo ad caelos evolavit? Apte satis hunc signavit ad diem xx Februarii Bollandus, cum eundem circa annum 780 Tom. III Febr. (f), ac sub Leone Constantini Copronymi filio, ac Constantino Porphyrogenneta Commentarii prævio num. 4 e vita migrasse contendit: quod vero annum hunc pro certo emortuali haud habuerit Bollandus, ex adjuncta particula circa satis liquet, cumque per quadriennium Leo hæresim suam occuluerit, et ex inde benevolentia ac reverentiæ signa S. Leoni exhibere interea valuerit, commode S. Leo uno e proximè antecedentibus annis imperatores Leonem et Constantinum adisse potuit, dummodo id nec ante annum 775 Constantino filio primum, nec post 780 Leoni patri extremum, statuatur contigisse; favitenim orthodoxis annis imperatoribus et 662. — (d) p. 6. — (e) col. 525. — (f) p. 222. ad marg.

Thaumaturgi,

E

præsertim

Leo

AUCTORE
M. S.

Leo imperator, nec nisi anno 780, sibi que extrinseco sacris imaginibus, earumve cultoribus bellum indicit: audiamus Baronii ad annum 780 verba: Media vero, inquit § III, hebdomada jejuniorum tentus est Jacobus prothospatarius, et Papias et Strategus, et Theophanes cubicularius una cum aliis religiosis viris, eo quod imagines adorarent. Tunc demum occultam malitiam suam Leo persecutoris filius patefecit, etc. Proin hinc, Theodorum, de quo num. 10, cum Synodo Nicænæ is adesset, non 62 annis, sed cum ultra 775 S. Leo superstes fuerit annum, haud multum infra suprae decennium episcopum fuisse, consequens sit, oportet.

ac S. Jacobi

14 *Modo ad S. Jacobum, quem sub Leone Isauro Rochus Pirrus, uti et de Grossis apte satis, si quis eo nomine Julianum inter et S. Sabinum episcopus fuerit, sedisse contendunt, gressum faciamus. Colitur S. Jacobus junior XXI Martii, quo die Commentario historico illius gesta, ut Bollandus XX Februarii in Commentario ad Acta S. Leonis prævio præmonuerat, illustravit Papebrochius; verum enim vero Jacobum hunc Catanensem præsulem extitisse, ingenue § II num. 11 Papebrochius sibi fatetur esse suspectum, nec abs re; cum nihil, unde eundem Catanenses infulas tenuisse probent, Siculos scriptores adferre judicet: ipsum Papebrochium num. cit. disserentem audiamus: Quibus sic deductis, inquit, ingenue fatemur, suspectam nobis esse Octavii Cajetani fidem (aut quisquis alius ei persuasit, ut hunc, Jacobum nempe, quem hoc die colunt Græci, Catanensem in Sicilia episcopum fuisse diceret) quando Anthologium Græcum citat, quasi in eo legatur: " Sancti patris nostri et confessoris Jacobi " episcopi Catanæ " suspectum quoque habemus Rochum Pirrum Græcorum citantem Breviarium latinitate donatum, atque ex eo hæc verba: " Jacobus " martyr et episcopus a pueritia monasticæ " vitæ institutis, et sacris litteris eruditus Catanensi " ecclesiæ præfuit, cum barbarorum in sacras imagines impietas desæviret; pro quarum cultu exilium innumerosque labores ac cruciatus constantissime subire, non dubitavit, quibus confectus " animam Deo reddidit. "*

fortassis

15 *Citat enim in margine cardinalis Sireleti Menologium: illud utique, cujus apographum nactus Henricus Canisius Antiquarum Lectionum tom. II vulgavit (a): in quo, ut vidimus, nullum de Catana verbum, de exilio et morte nullum: non magis quam in Anthologio, quod habemus juxta Hierosolymitanorum, Studitarum et Montis-Sancti monachorum typica ab Arcudio renovatum, et impressum Romæ anno 1598. Pergit Papebrochius binis subsequentibus numeris (ad quod, ne actum in Opere agam, lectorem remitto) rationes Siculorum minus sufficientes esse, demonstrare: ast unum est, quod me, ne candide Papebrochii sententiæ subscribam, prohibet, en illud: Joannes Baptista de Grossis, dum Jacobi hujus, qui apud ipsum est ordine præsul undecimus (Ivinum enim, Junium aut Juninum, de quo Pirro non constat, octavum Catanensem episcopum admittit floruisse) gesta recenset, eundem ab anno 780 ad usque 740 diocesim Catanensem rexisse astruit, eamque Catanensibus, nempe eo ordine Catanæ Jacobum episcopum extitisse, alte sedere opinionem, probat, dum in hunc modum in Catana Sacra (b) ratiocinatur: Eum (S. Jacobum) Catanensis senatus anno 1632 die XII Augusti, ut vel sic dignam tanto præsule concives opinionem conciperent, ad eumque venerandum vehementius excitarentur, quem in terris degentem antistitem habuit, eundem in cælis conregnantem in patronum adscivit.*

(a) T. III, part. I, p. 409. Edit. Basnag.—(b) p. 23.—(c) p. 24.—

16 *Pergit porro de Grossis, ac ea, quæ Papebrochius, S. Jacobi ut episcopatum eo ordine admitteret, minus fundata apparuerit, adfert, periodumque suam, velut S. Jacobum e Catanensium præsulum numero excludendum prætimens, hisce claudit verbis: Atqui ex MS. cujus superius exscribebam verba, de hoc apprime constat. Meminit et ejusdem MS. de Juliano Jacobi decessore disserens laudatus de Grossis (c), ita in hanc rem habens: Nostræ assertionis assumptum ex MS. Catalogo Catanensium episcoporum e Vaticanis Regestis per laudatum episcopum Cultellium eruto, cui tamquam sacræ anchoræ innititur, fidem sibi vendicat et auctoramentum. Cum enim Vincentius de Cultellis LXXI, ut de Grossis numerat, Catanensis antistes ob quasdam ipsum inter et Catanenses discordias anno 1553 Romam adisset, ibidemque per biennium a Pontifice detentus fuisset, Ne otio torpesceret aut desidia (verba sunt de Grossis (d)) Vaticanam bibliothecam evolutam suscepit, ut vel sic nuperos antiquioresque Catanensium præsules in album redigeret, quod et diligentissime perfecit. Detectus proin iste thesaurus ille, quem Rochus Pirrus maximo a se studio perquisitum nullibi reperiri potuisse, suo tempore dolebat: ast vehementer admiror, quod eundem Catalogum nec publici juris fecerit, nec ea, quæ de S. Jacobo ea ipso de Grossis mutuatus est, diserte expresserit; cumque Papebrochius ad patria monumenta num. 13 provocet, num quis forte ejusdem dubia solverit, animo reputare cœpi.*

D
Sancti nostri

17 *Contuli ergo me ad litterariam Operis nostri supplemento concimando, religiose conservatam supellectilem, evolūtisque quam plurimus, quæ mensis Martius offert, monumentis, et spe mea me frustratum dolui, et e Catanensibus neminem præclari hujus præsulis martyris ac patroni sui, cui tantopere anno 1632 affectus erat senatus, causam defendendam suscepisse, Majoresque nostros dubios debitis monumentis, ut exoptebant, certos reddidisse, perspexi: cumque, quænam MS. iste, de quo modo agebam, Catalogus de S. Jacobo contineat, nesciam, atque, quæ vidimus, talia non sint, ut omne prorsus dubium eliminent, anceps etiamnum hæreo, nec pro S. Jacobi episcopatu quidquam certi definire valeo: auctor interea sum, ut Catanenses dubios nos instruant, nec ex Operis nostri Supplemento præclarum sibi præsulem ac patronum (aliis si sit a Jacobo juniore, in Opus nostrum ad XXI Martii diem jam illato) excludi patiantur.*

decessoris episcopus,

18 *Consecrarium igitur ex supradictis fit, accurate definiri haud posse, quo tempore S. Sabinus diocesim Catanensem gubernare sit exorsus; id tamen Constantino Copronymo imperante Rochus Pirrus uti et de Grossis haud infeliciter statuit; cum enim anno 680 Julianus sextæ Synodo interfuerit, illiusque annus emortualis Siculos scriptores lateat, commode is ad sæculi octavi exordia pervenisse potuit, imo de Grossis, innixus forte MS. Cultellii Catalogo, Jacobum, quem, ut vidimus, Juliani successorem facit, anno demum 730 Catanenses infulas adisse, ac decennio, seu usque ad annum 740 tenuisse contendit: quo elapso, cum per vicennium præsule Catanenses caruissent, tandem S. Sabinum S. Jacobo fausta totius cleri populique acclamatione anno 760 aut sequente subrogatum censet, cui et Rochus Pirrus in eorundem præsulum Catalogo (quamvis annum S. Jacobi emortuale, sedemque vacasse, sileat) consentanea jam ante exararat; cumque paucissima*

verosimilium episcopatum sæculo VIII nondum medio adisse,

(d) p. 270.

scriptoribus

A scriptoribus his explorata certaque videantur, ac seclusis binis iis, de quibus num. 10, epochis, pleaque ambigua, nihil obesse videtur, si S. Sabini præsulatus exordium sæculo VIII nondum ad mediam sui partem profecto collochemus, tutius destituri, si quis nos modo inscios, quantæ sit auctoritatis præsulum Catanensium MS. Cultellii Catalogus, quidquæ inde deducti possit, docuerit, aliave, si quæ sint, antiqua monumenta subministravit.

ac re ad obitum usque præclare

19 Statutus ille præsulatus Sancti nostri primordiis, quænam episcopus gesserit, ordo, nō lectorem, summa nos documentorum laborare penuria, jam modo præmonuisse, exponendum exigeret, verum seclusis paucis iis, quæ e Cajetano ac de Grossis jam ante (nempe eum Virum fuisse meritis conspicuum, fide, vita, moribus Deo dignum Antistitem, sacrarum imaginum cultum christiana dicendi libertate propagantem, ac ob sanctimoniam Siculis venerabilem universis) in decursu vidimus, de cætero memorandum nil habeo. Verum an se episcopatu S. Sabini abdicavit? Id certo innuit Basilii imperatoris jussu editum supraque citatum, Menologium, eumque in solitudinem secessisse, majora Græcorum Menæa habent, hominumque tumultus declinasse: ast quamvis identidem præsulatum hunc, fervoris conservandi, renovandive gratia, solitudinem petiisse, mundanosque tumultus declinasse, facile mihi persuasum habeam, eundem tamen, vale episcopatu dicto, constanter eremum incoluisse, cur non assentiatur, me triplex S. Leonis, qui ei successit, Vita permovet: in harum namque singulis, ad extremum usque spiritum, ut episcopatu muneri vacans, S. Sabini memoratur: en verba Vitæ ab auctore cævo conscriptæ, ac apud nos Tom. III Februarii (a) datæ: Defuncto autem, inquit num. 2 laudatus biographus, Sabino episcopo, cum in successore, qui sacerdotii munere dignus esset, investigando, hujus urbis incolæ tumultarentur, etc. Similia habet Vita prolucior apud Cajetanum, uti et jam biographus num. 5 citatus, his omnino verbis:

Simul ac, inquit, naturæ nos cesserimus
Nostras subibit optimus pastor vices
Leo.

gesta, eodem sæculo ultra

20 Hinc igitur, quamvis præsulatum nostrum solitudinis amore detentum fuisse, haud abnuam, eundem tamen, ut credi jubet illius sanctitas, ovium sibi commissarum salutem nec minus vigiliam cura, ac per se ipsum incubuisse, sit consequens, donec senio gratis ad extremam deductus, ac spiritu prophætico, quo successorem sibi Leonem, ejusque virtutes prænuntiavit, clarus, animam Deo reddidit. Verum quo anno? Litigant de eo, ut jam supra visum, qui de Catanensibus egerunt præsulibus; annum enim 690 ad marginem notat Cajetanus, a quo haud parum discrepans de Grossis, diserte anno 778 S. Sabini inter mortales esse desiisse, his verbis asserit: Hæc præfatus, animam Deo reddidit xv Octobris ann. 778. Pirrus vero, quamvis annum emortualem haud signet, S. Leonem tamen eundem 778 primum fuisse (b) ad marginem habet. Ast ad eum annum

pervenisse S. Sabini, vetant ea, quæ jam supra de S. Leonis ad imperatores Leonem et Constantinum accessu disseruimus; licet enim accessum hunc anno 725, quo nec Leo Isaurus sacrarum imaginum cultum, anno sequente id exorsus, proscripserat, haud collocandum docuerimus, ac eundem post annum 775 ad Leonem IV et Constantini Porphyrogenetæ imperium differendum censuerimus, tamen eum ann. 780 haud contigisse posterius, e Leonis eo anno interitu sit perspicuum. Cum enim S. Leo, cujus S. Sabini decessor extitit, ultra annum 780 vitam certo haud protelarit, imo fortassis uno alterove anno citius obierit, qui ad annum 778 S. Sabini pervenisse potuit?

AUCTORE M. S.

21 Cum vero nec S. Leonis in episcopatu initialem annum Bollandus, illius Vitæ Commentario prævio xx Februarii illustrans, assequi potuerit, nec ejusdem præsulatus ob eamiam nominis celebritatem, insignibus miraculis illustratam, paucis annis circumscribi valeat, eundem si circiter per vicennium diocesim Catanensem præclare moderatum fuisse statuerimus, haud multum conjiciendo a vero nos aberraturos arbitramur; cum enim monumenta, quæ utcumque Sancti nostri annum in terris extremum, ac S. Leonis in episcopatu primum demonstrant, plane deficiant, conjecturis vero ut inhæreamus similioribus, necessum est, quapropter Sanctum nostrum cælestes subisse mansiones sæculo octavo ultra medium fere per decennium profecto arbitramur: hinc in hypothesi S. Jacobum vere S. Sabini decessorem extitisse, consequitur plus annis decem Sanctum nostrum Antistitem Catanensibus infulis fuisse redimitum, si vero eo tempore Jacobus nullus Catanæ sederit episcopus, S. Sabini ab anno 780 episcopum fuisse, nihil vetat, cum sedem per vicennium vacasse, nec rite de Grossis probet, nec vero, ut ex dictis liquet, videatur conformè.

medium fere per decennium profecto, videtur

22 Num autem continuus ab obitu et quidem usque in præsentem diem miraculis S. Sabini inclaruerit, nunquam præclari præsulis hujus ævix venerationi publicæ fuerint expositæ, unde definite pronuntiam, non habeo: asserit quidem id sup. cit. Basilii imperatoris Menologium his verbis: B. Sabini..... in pace decessit. Sacrum quidem spiritum Domino, pretiosas autem Reliquias suas cognatæ terræ commendans: quæ usque in præsentem diem curationes emittunt. Verum tamen cum hic sileant, quotquot de S. Sabino consulti Græca æque ac Latina documenta, nec simile Siculis e scriptoribus quisquam innuat, Menologii asserta, ad præsulis nostri Reliquias quod spectat, unde utcumque stabiliam, nihil inveni; adstipulatur quidem non nihil num. 2 citatum Sirlati Menologium, miracula si spectes, quibus Sanctum nostrum inclaruisse, inficias certo ire, non est animus, ast nullum in specie Octavii Cajetanus indagator horum indefessus detegere valuit; imo res illius gestas temporum bellorumve injuria interiisse, candidè idem asserit, nec nisi pauca illa, quæ jam supra memora- vimus, suam ad notitiam pervenisse, asseverat.

desiisse videtur.

(a) Ad diem xx Febr., p. 225. — (b) Sicil. Sacr., col. 455.

